

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. J. Š.**, bývajúceho v S., proti žalovanému **B. X. C.**, bývajúcemu v B., zastúpenému JUDr. M. C., advokátom v B., **o splnenie povinnosti zaplatiť 16 596,96 Eur (500 000,-- Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 24 C 448/2005, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 4. decembra 2008, sp.zn. 9 Co 30/2008, 9 Co 31/2008, 9 Co 267/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 4. decembra 2008 sp.zn. 9 Co 30/2008, 9 Co 31/2008, 9 Co 267/2008 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa z 28. júna 2006 č.k. 24 C 448/2005 – 37 v spojení s opravným uznesením z 26. júna 2007 č.k. 24 C 448/2005 – 50 a vo výroku o trovách konania, spolu s rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 28. júna 2006 č.k. 24 C 448/2005 – 37 v spojení s opravným uznesením z 26. júna 2007 č.k. 24 C 448/2005 – 50, **z r u š u j e** a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 28. júna 2006, č.k. 24 C 448/2005-37 v spojení s opravným uznesením z 26. júna 2007, č.k. 24 C 448/2005-50 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 500 000,-- Sk spolu s 13 % ročným úrokom z omeškania od 31. marca 2003 až do zaplatenia a nahradiť trovy konania vo výške 25 000,-- Sk na účet JUDr. Š. B., to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Zároveň rozhodol, že žalobcovi bude vrátená časť súdneho poplatku vo výške 10 000,-- Sk zaplatená na účet súdu, prostredníctvom Daňového úradu v S., po právoplatnosti tohto uznesenia. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že nárok žalobcu je oprávnený v plnom rozsahu, nakoľko

písomným uznaním dlhu, ktoré možno považovať za uznanie ústne dohodnutej a následne zrealizovanej zmluvy o pôžičke zo dňa 22. novembra 2002, vlastnoručne žalovaným podpísaným, mal za dostatočne preukázané, že v priebehu roku 2000 žalobca poskytol finančnú pôžičku vo výške 500 000,-- Sk, ktorú žalovaný nevrátil.

Okresný súd Bratislava V uznesením z 11. septembra 2007, č.k. 24 C 448/2005-85 uložil žalovanému, aby v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia zaplatil súdny poplatok za podané odvolanie proti rozsudku vo výške 30 000,-- Sk v zmysle položky č. 1 písm. a/ pozn. 5 Sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení zákona č. 621/2005 Z.z.

Okresný súd Bratislava V uznesením z 12. decembra 2007, č.k. 24 C 448/2005-102 nepriznal žalovanému oslobodenie od súdneho poplatku za podané odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V z 28. júna 2006, č.k. 24 C 448/2005-37. Dospel k záveru, že osobné pomery žalovaného priznanie oslobodenia od súdneho poplatku za podané odvolanie neodôvodňujú.

Krajský súd v Bratislave na odvolania žalovaného rozsudkom zo 4. decembra 2008, sp.zn. 9 Co 30/2008, 9 Co 31/2008, 9 Co 267/2008 napadnuté rozhodnutia súdu prvého stupňa ako vecne správne v zmysle § 219 potvrdil. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 9 828,-- Sk k rukám JUDr. Š. B., advokáta v T., v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu, čo do výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa z 28. júna 2006, č.k. 24 C 448/2005-37 v spojení s opravným uznesením z 26. júna 2007, č.k. 24 C 448/2005-50, podal dovolanie žalovaný. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. tvrdiac, že postupom odvolacieho súdu, ktorý neodstránil vady konania pred súdom prvého stupňa, mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Namietal, že v čase doručovania rozsudku prvostupňového súdu sa v mieste doručenia preukázateľne nezdržiaval, nakoľko v dňoch 1. – 8. júla 2007 a 8. – 14. júla 2007 bol

na dovolenke v T. a preto nemohlo dôjsť k jeho právne účinnému doručeniu. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci.

Žalobca sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci, ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd vo veci doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo

uzneseníu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

So zreteľom na žalovaným tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci ide z dôvodu, že prvostupňový súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci nepostupoval v súlade s právnymi predpismi a žalovanému znemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom

na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov a odvolací súd na túto vadu neprihliadol pri svojom rozhodovaní, čím takisto odvolacie konanie touto vadou zaťažil.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy) zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len Dohovor) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

V zmysle § 101 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a že dbajú na pokyny súdu.

V zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa **riadne** predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie a ani nepožiadala z dôležitého

dôvodu o odročenie, môže súd prejednať vec v neprítomnosti takéhoto účastníka, prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2001 II. ÚS 14/2001, z 13. novembra 2002 II. ÚS 132/02, III. ÚS 171/2006 z 5. apríla 2007).

V danom prípade však súd prvého stupňa v zmysle hore uvedeného nepostupoval a odvolací súd nesprávny postup v konaní pred svojím rozhodnutím neodstránil, čím svoje konanie zaťažil vadou, ktorá nachádza svoje vyjadrenie v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p.

Ako je zrejmé z obsahu spisu, žalovanému bol doručovaný žalobný návrh s poučením o možnosti sa k nemu vyjadriť na adresu bydliska P., s tým, že zásielka (č.l. 23) sa vrátila ako nedoručená len s poznámkou, že adresát si zásielku neprevzal v odbernej lehote, opätovne bol návrh žalovanému doručovaný s určeným termínom pojednávania na deň 5. apríla 2006, opäť sa zásielka vrátila s oznámením pošty, že adresát neprevzal zásielku z hore uvedenej adresy v odbernej lehote (č.l. 26 spisu). Na pojednávaní dňa 5. apríla 2006 (č.l. 27 spisu) súd prvého stupňa konal v neprítomnosti žalovaného, bez toho, aby v zápisnici relevantne takýto postup odôvodnil, nakoľko z dokladov o doručení predvolania žalovanému, nemal osvedčené, a ani nemohol mať, že sa adresát (žalovaný) pri doručovaní zásielok, v mieste bydliska zdržiaval a tým došlo k doručeniu v súlade s ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p. Na tomto pojednávaní uznesením pripustil i zmenu návrhu. O doručenie zásielky žalovanému (obsahujúcej žalobný návrh, uznesenie o pripustení zmeny návrhu a predvolanie na termín pojednávania dňa 24. mája 2006) požiadal súd prvého stupňa Okresné riaditeľstvo policajného zboru v B.. Z odpovedi (č.l. 33) na žiadosť o doručenie zásielky vyplynulo, že žalovaný nebol zastihnutý, nemá meno na zvončeku ani na schránkach a opýtaní občania ho nepoznajú. Súd prvého stupňa opätovne predvolal písomne žalovaného na termín 28. júna 2006, zásielka sa vrátila ako neprevzatá v odbernej lehote. Na pojednávaní dňa 28. júna 2006 v neprítomnosti žalovaného súd prvého stupňa rozsudkom rozhodol. Zásielku, obsahujúcu rozsudok opätovne doručoval žalovanému, ktorý ju v odbernej lehote neprevzal. Následne po doručení rozsudku, a to osobným prevzatím na súde zo strany právneho zástupcu žalovaného, ktorý sa o konaní

a rozhodnutí súdu prvého stupňa dozvedel pri podaní svedectva pred vyšetrovateľom polície, podal žalovaný odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa. Odvolací súd vo veci vyhlásil rozsudok bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.). Nezaoberal sa pritom namietanými skutočnosťami, uvedenými v odvolaní, že žalovanému postupom súdu prvého stupňa v konaní bolo odňatá možnosť pred ním konať, najmä sa vyjadriť k veci a k dôkazom, uvádzaným žalobcom.

Z hore uvedeného je nepochybné, že žalovanému bola ako účastníkovi postupom oboch súdov odňatá možnosť konať pred nimi, a to tým, že sa k celej prejednávanej veci nemohol osobne vyjadriť, uviesť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Oba sudy pritom v konaní nemali osvedčené splnenie podmienok, za ktorých by mohli podľa § 101 ods. 2 O.s.p. v konaní pokračovať bez prítomnosti žalovaného. Predpoklad platného doručenia súdnych zásielok v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p., t.j. že sa žalovaný v čase doručovania v mieste bydliska skutočne zdržiaval, nemali nielenže preukázaný, ale priamo spochybnený správou o doručovaní prostredníctvom odpovede od polície.

Právna úprava doručovania v občianskom súdnom konaní plní veľmi významnú funkciu. Súd totiž môže konať a rozhodovať len vtedy, ak má riadne preukázané, že účastníci dostali všetky písomnosti, prijatie a znalosť ktorých je predpokladom ďalšieho postupu v konaní, použitia opravného prostriedku, prostriedkov procesnej obrany a ochrany a ďalších úkonov, ktoré je prípustné urobiť len v zákonom alebo súdom ustanovenej lehote. Doručovanie ovplyvňuje skúmanie procesných podmienok základného konania, odvolacieho konania, ako aj konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch. Právna úprava doručovania preto plne rešpektuje záujmy účastníkov konania a nevyhnutnosť ich úplného a účinného informovania prostredníctvom tohto procesnoprávneho úkonu. Ak nebola písomnosť doručená správne, podľa predpisov upravujúcich tento úkon, má to priamo za následok vadnosť, nezákonnosť doručenia, s ktorou vadou sú spojené závažné procesnoprávne účinky.

Žalovaný teda dôvodne vytýka, že konanie a z neho pochádzajúce rozhodnutia prvostupňového i odvolacieho súdu má vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

So zreteľom na túto vadu, ktorá naplňa skutkovú podstatu ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., dovolanie žalovaného je prípustné a zároveň je tiež dôvodné. Najvyšší súd Slovenskej

republiky preto dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako i rozhodnutia súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a ods. 3 prvá veta O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 24. novembra 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková